

ØSTRE LANDSRET
DOM
afsagt den 7. oktober 2019

Sag BS-45978/2018-OLR
(8. afdeling)

A
(advokat Martin Bondesen)

mod

Uddannelsesforbundet
(advokat Christina Melstrup Toft)

Retten i Holbæk har den 20. juni 2018 afsagt dom i 1. instans (sag BS-1-633/2017-HBK).

Landsdommerne Bo Østergaard, Niels Fenger og Louise Pansa Lauemøller (kst.) har deltaget i ankesagens afgørelse.

Sagen har været behandlet efter retsplejelovens kapitel 39 om behandling af sager om mindre krav (småsager). Ankesagen har været behandlet mundtligt.

Påstande

Appellanten, A, har påstået frifindelse.

Indstævnte, Uddannelsesforbundet, har påstået dommen stadfæstet.

Supplerende sagsfremstilling

Ved ekstraordinær kongres af 21. marts 2013 besluttede Uddannelsesforbundets hovedbestyrelse at udbetale såkaldte konfliktlån. For at genetablere forbundets formue og yderligere ruste sig til eventuelle kommende konflikter besluttede hovedbestyrelsen endvidere at påligne forbundets øvrige medlemmer et særligt

konfliktbidrag. Af referatet for det pågældende hovedbestyrelsesmøde fremgår blandt andet følgende herom:

"Pkt. 4.3. – medlemmer indmeldt efter konfliktens afslutning

HB besluttede følgende:

- Nyansatte (ansættelsens startdato er efter lockoutens afslutning; dvs. at de ikke har kørt på frihjul) betaler et delvist fælles konfliktkontingent på 324 kr., så summen af grundkontingent og delvist fælles konfliktkontingent kommer op på de 424 kr., som grundkontingentet normalt er.
- Allerede ansatte (ansættelsens startdato er før lockoutens afslutning; dvs. at de har kørt på frihjul) betaler både grundkontingent og fuldt konfliktkontingent – både fælles konfliktkontingent og solidaritetskontingent.

Begrundelsen er, at hvis denne gruppe får hel eller delvis fritagelse for konfliktkontingent, kan det virke "krænkende" på retsfølelsen hos de nuværende medlemmer, der fuldt ud betaler regningen for konflikten. Nogle af "frihjulene" kan også have været lockoutbrydere. "Frihjulere", der melder sig ind efter lockoutens afslutning, skal desuden ikke stilles bedre end dem, der meldte sig ind lige før lockouten, og blev omfattet af både lockout og karensregler."

I det velkomstbrev af 18. december 2013, som A modtog i forbindelse med sin indmeldelse i Uddannelsesforbundet, anføres blandt andet følgende:

"Vedlagt Uddannelsesforbundets kalender og et USB stik med links til forbundets hjemmeside med opdaterede oplysninger om A-kasse, overskomster, kontingentsatser, medlemstilbud mv."

På tidspunktet for As mail af 7. april 2014 om udmeldelse af Uddannelsesforbundet indeholdt forbundets vedtægter – udover de af byretten citerede bestemmelser – blandt andet følgende regel:

"8.3. Et medlem omfattet af 8.1 og 8.2, der får beskæftigelse uden for forbundets faglige område, kan i stedet få bevilget følgende af hovedbestyrelsen:

- Et medlemskab på særlige vilkår i forbindelse med afdrag på konfliktlån, hvor der kun betales konfliktkontingent, indtil én af de i 8.2 nævnte betingelser er opfyldt, eller
- hel eller delvis dispensation fra tilbagebetalingskravet."

Forklaringer

A har afgivet supplerende forklaring og Hanne Pontoppidan har afgivet forklaring.

A har forklaret blandt andet, at han i de fire måneder, han var almindeligt medlem af Uddannelsesforbundet, ikke var opmærksom på, at han betalte konfliktkontingent. Han lagde således ikke mærke til, om de månedlige kontingentopkrævninger var udspecificeret særskilt for grundkontingent og konfliktkontingent, og han studsede heller ikke over størrelsen af de opkrævede betalinger, da den samlede sum ikke var højere end, hvad han tidligere havde betalt til en anden fagforening. Han undersøgte ligeledes ikke det vedlagte USB-stik. Hele formålet med en fagforening er jo at beskytte ham som arbejdstager, så han så ingen grund til at læse fagforeningens vedtægter. Da han modtog rykkerne for manglende betalinger, gav han på et tidspunkt op. Først da han tog kontakt til Det Faglige Hus, var der nogen, der lyttede til ham.

Hanne Pontoppidan har forklaret blandt andet, at hun er formand for uddannelsesforbundet. I forbindelse med overenskomstforhandlingerne i 2013 meddelte arbejdsgiversiden lockout med virkning for alle medlemmer på overenskomst, herunder for produktionsskolelærerne. A ville således være blevet lockoutet, hvis han havde været medlem af Uddannelsesforbundet under konflikten. Forbundet hjalp sine medlemmer bl.a. ved at yde såkaldte konfliktlån. Det blev endvidere besluttet, at de medlemmer, der ikke optog lån, skulle betale et særligt konfliktkontingent. Hensigten var, at alle medlemmer skulle mærke samme byrde ved lockouten, uanset om de konkret blev ramt af lockouten. Det er den solidaritet, der ligger i at være med i en faglig organisation. Af samme grund blev størrelsen af henholdsvis grundkontingent og konfliktkontingentet skruet sammen således, at den samlede regning for dem, der ikke havde været i konflikt, blev den samme som den, der påhvilede de konflikttramte.

Når forbundet valgte også at pålægge et konfliktkontingent for medlemmer, der kom til efterfølgende, hang det sammen med, at konflikten havde ramt deres kollegaers arbejdsplads. Som følge af lovindgrebet fik ingen medlemmer reelt gavn af konflikten. Havde konflikten fået et andet udkomme, ville forhandlingsresultatet imidlertid ikke alene have kommet forbundets medlemmer, men også de øvrigt ansatte til gode. Et gunstigere forhandlingsresultat ville således også have fået virkninger for A, uanset at han ikke var medlem på konflikttidspunktet.

Formålet med de særlige udmeldelsesregler i vedtægternes pkt. 8.2 er at sikre, at alle medlemmer deles om udgifterne. Og hvis man skal deles om regningen, skal man deles om denne i hele den periode, regningen skal betales. Konfliktkontingentet går til mange typer omkostninger, herunder til møder, bannere,

kørselsudgifter, vikararbejde og advokater samt dækning af manglende kontingentbetalinger fra dem, der låner fra forbundet. Uddannelsesforbundet har nu genopbygget sin formue. Det vil også næste gang være nødvendigt at pålægge et konfliktkontingent. Det er en forudsætning for den danske model, at man kan kræve konfliktkontingent og binde folk til regningen, så man ikke kan slippe fri af udgifter og fællesskab, når konflikten er forbi.

Forbundets hjemmeside indeholdt på tidspunktet for As indmeldelse i forbundet oplysninger om blandt andet kontingent, vedtægter og udmeldelse. Konfliktkontingentet og udmeldelsesbegrænsningerne i vedtægternes pkt. 8 blev ikke annonceret særskilt. Oplysninger herom fremgik imidlertid af hjemmesidens afsnit om kontingent, hvor der var en beskrivelse af såvel grundkontingentet som konfliktkontingentet, herunder om sidstnævntes varighed. På det USB-stik, som A som nyt medlem fik tilsendt, lå links til forbundets vedtægter og oplysninger om overenskomster og aftaler. Herudover var der blandt andet oplysninger om overenskomstfornyelsen for 2013. Man kunne også finde de beslutninger, der var blevet truffet om kontingent og udmeldelse, samt de vedtagne kongresbeslutninger vedrørende konfliktkontingentet.

Der er normalt, at et medlem slettes på grund af restance med betalinger. I denne sag er der imidlertid tale om udmeldesrestance. Det sker, at forbundet dispenserer for sådanne udmeldelsesbetalinger, men det er sjældent. Typiske eksempler er tilfælde, hvor det udtrædende medlem er død eller har en anstrengt økonomi.

Et medlem, der ønsker at udtræde, kan vælge at betale straks og blive meldt ud. Medlemmet kan imidlertid også vente med at blive fuldt ud udmeldt og fortsætte med at betale konfliktkontingent, indtil dette udløber. Virkningen af et 0-medlemskab er således, at vedkommende får mulighed for at betale konfliktrater, når de forfalder, på ganske samme måde, som hvis vedkommende var blevet almindeligt medlem. Samtidig slipper medlemmet for at betale det grundkontingent, som vedkommende måske nu betaler til en anden fagforening. Ved et 0-medlemskab får medlemmet ikke mulighed for at gøre brug af forbundets ydelser. Efter hendes opfattelse er det imidlertid misvisende at se 0-medlemskabet som en afdragsordning, da ratene pålignes på samme tid og med samme beløb som for egentlige medlemmer af foreningen. I den konkrete sag endte A med at blive opkrævet det beløb på 5.868 kr. i løbende månedlige kontingentopkrævninger, som han i april 2014 blev tilbudt at betale på én gang, såfremt han ville melde sig helt ud af forbundet. Der er imidlertid ikke altid en sådan sammenhæng, bl.a. fordi et 0-medlemskab indebærer, at man fortsat er omfattet af forbundets almindelige regler om dispensation fra konfliktkontingentet som følge af f.eks. sygdom eller arbejdsløshed.

Uddannelsesforbundet havde oprindeligt haft til hensigt at tilbagebetale konfliktkontingent i det omfang, det ville vise sig, at man havde opkrævet mere end de samlede udgifter til konflikten. Man ændrede imidlertid kurs, da medlemmerne var mindre interesserede i, om beløbet præcist svarede til udgifterne, og hellere ville have vished for, hvor meget og hvor længe de skulle betale. Det endte med, at der netto var blevet indbetalt mere, end der var blevet afholdt udgifter for.

Uddannelsesforbundet hørte ikke fra A i perioden mellem hans indmeldelse og hans mail af 7. april 2014, hvor han oplyste om, at han ville melde sig ud af forbundet. Forbundet havde i denne periode fremsendt almindelige løbende kontingentopkrævninger, hvoraf det fremgik, hvad man skulle betale i henholdsvis grundkontingent og konfliktkontingent. Forbundet vedblev endvidere i hele perioden indtil 2017 med at sende almindelige månedlige opkrævninger vedrørende konfliktkontingentet til A.

Anbringender

Parterne har i det væsentlige gentaget deres anbringender for byretten.

Landsrettens begrundelse og resultat

A foretog på eget initiativ i 2013 indmeldelse hos Uddannelsesforbundet med virkning fra 1. januar 2014. Han modtog i den forbindelse et velkomstbrev og et usb-stik, der efter det for landsretten oplyste indeholdt oplysninger om blandt andet Uddannelsesforbundets vedtægter og det særlige konfliktkontingent, herunder om, at dette kontingent også påhvilede nye medlemmer i forbundet. Landsretten finder, at Uddannelsesforbundet herved i tilstrækkeligt omfang har oplyst A om de rettigheder og pligter i relation til opkrævning af konfliktbidrag og udmeldelsesbetingelser, som han ville blive pålagt ved et medlemskab.

Da A ikke i forbindelse med sit ønske om at udmelde sig af Uddannelsesforbundet betalte den resterende andel af det konfliktkontingent, han som medlem var blevet pålagt, opfyldte han ikke udmeldelsesbetingelserne i vedtægternes pkt. 8.2. Disse udmeldelsesbetingelser genfindes i deres grundindhold i en række andre fagforbunds vedtægter og må ses i sammenhæng med formålet bag opkrævningen af konfliktkontingentet. De er efter det oplyste begrundet dels i et ønske om, at alle medlemmer solidarisk bidrager til at genetablere forbundets formue, således at dette er rustet også til kommende konflikter, dels i omgåelseshensyn og endelig i det forhold, at de fordele, der måtte blive opnået ved en konflikt, også vil begunstige medlemmer, der først indmelder sig i forbundet efter konfliktens afslutning. Det følger endvidere af Uddannelsesforbundets praksis i medfør af vedtægternes pkt. 8.3, at et medlem, der ønsker af forlade forbundet, selv kan vælge mellem straks at betale det resterende konfliktkontingent eller med at forsætte med at betale dette via kontingentopkræv-

ninger svarende til fuldgyldige medlemmer, indtil vedkommendes andel af det samlede bidrag er betalt.

Der er på den baggrund ikke grundlag for at tilsidesætte enten vedtægternes pkt. 8.2-3 eller beslutningen om at lade konfliktkontingentet omfatte nye medlemmer efter aftalelovens § 36. Det gælder også i forhold til medlemmer, der som A først indtrådte i forbundet efter den konkrete konflikts afslutning. Der er heller intet grundlag for en antagelse om, at det skyldige beløb er udokumenteret.

Uddannelsesforbundet har således kunnet fastholde A på at betale konfliktkontingent på samme vilkår som forbundets almindelige medlemmer, indtil hans andel af de samlede udgifter var betalt. Det følger heraf, at starttidspunktet for den 3-årige forældelse løber fra det tidspunkt, hvor de enkelte kontingentbetalinger forfaldt, jf. forældelseslovens § 2, stk. 1, smh. med § 3, stk. 1. Der er herefter ikke indtrådt forældelse i forhold til nogen af de kontingentopkrævninger, som er omfattet af ankesagen.

Landsretten finder ikke, at Uddannelsesforbundets krav er bortfaldet ved passivitet. Landsretten har herved lagt vægt på de samme forhold som byretten og bemærker supplerende, at også det forhold, at Uddannelsesforbundet i hele perioden fra april 2014 til juni 2017 tilsendte A månedlige opkrævninger for konfliktkontingentet, indebærer, at A ikke kan have haft føje til at tro, at Uddannelsesforbundet havde opgivet sit krav.

Landsretten stadfæster på den baggrund byrettens dom.

Efter sagens udfald skal A i sagsomkostninger for landsretten betale 3.125 kr. inklusiv moms til Uddannelsesforbundet til dækning af udgifter til advokatbistand.

THI KENDES FOR RET:

Byrettens dom stadfæstes.

I sagsomkostninger for landsretten skal A inden 14 dage betale 3.125 kr. til Uddannelsesforbundet. Beløbet forrentes efter rentelovens § 8 a.